

Frombork, 13.04.2016 r.

MOJECKI- KONSERWACJA ZABYTKÓW
MICHAŁ MOJECKI
ul. Biesak 204, 25-046 Kielce
NIP: 959-148-25-37, Regon: 260506838
tel. 513 147 678
e-mail: mojeckikonserwacja@gmail.com

Katedra Archidiecezji Warmińskiej
Parafia Rzymskokatolicka
Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny we Fromborku
ul. Katedralna 1
Frombork

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Zespół ośmiu pieców kaflowych z nowego pałacu biskupiego we Fromborku pol. XIX w.

- dwa piece kaflowe z refektarza
- piec kaflowy z salonu kredensowego z narożnika pd.-wsch.
- piec kaflowy z salon niebieskiego
- piec kaflowy z salonu kominkowego
- piec kaflowy z pokój narożnego
- piec kaflowy z salonu papieża Grzegorza
- piec kaflowy z salonu cygarowego

Osiem pieców kaflowych będących przedmiotem poniższego programu prac konserwatorskich należy do zespołu pieców stanowiących pierwotne wyposażenie nowego pałacu biskupów warmińskich wzniesionego w latach 1844-45 we Fromborku. Piece kaflowe znajdowały się zarówno w pomieszczeniach na parterze jaki w pomieszczeniach reprezentacyjnych na pierwszym piętrze pałacu. Do dnia dzisiejszego na pierwszym piętrze zachowało się dziewięć pieców. Nie jest

to liczba wszystkich istniejących grzejników. W jednym z pomieszczeń na podłodze widoczne są ślady posadowienia kolejnego pieca.

Jeden z dwóch identycznych w formie pieców kaflowych stanowiących wyposażenie salonu kredensowego, umieszczony w narożniku pn.-wsch. pomieszczenia, był poddany pracom konserwatorskim w latach 2013-2014.

Piece stanowiące wyposażenie reprezentacyjnego piętra pałacu dekorowane są w stylu neogotyckim, neorenesansowym i klasycystycznym. Piece zostały wykonane przez berlińską fabrykę Tobiasa Christopha Feilnera. Projekty pieców przypisywane są osobie Karla Fridricha Schinkla.

Ogólnie stan zachowania całego zespołu ośmiu pieców należy uznać za zły. Na wszystkich egzemplarzach występują punktowe ubytki warstwy szkliwa lub jej zarysowania. Liczna grupa kafli, szczególnie gzymsowych, ma widoczne spękania czerepu na całej grubości. Wynika to z naprężeń występujących w bryle pieca podczas wielu lat użytkowania. Kafle cokołowe są zazwyczaj najgorzej zachowane. Grupa kilkunastu kafli posiada tak duże uszkodzenia czerepu, że nie jest możliwe ich powtórne użycie i wymagane będzie zastąpienie ich kopiami. Dotyczy to szczególnie pieców w salonie kominkowym, kredensowym i salonie narożnym. W przypadku pieców w refektarzu nie zachowały się wszystkie sterczyny a w piecu w salonie kredensowym główki lwów ze zwieńczenia.

Za główną przyczynę obecnego stanu zachowania należy uznać uszkodzenia powstałe w trakcie użytkowania pieca. Związane są one z wieloletnią eksploatacją oraz przebudowami palenisk. W przypadku dwóch pieców w refektarzu oraz w salonie niebieskim zachowały się oryginalne drzwiczki i paleniska do opału drewnem (w pozostałych przypadkach wykonano w późniejszym okresie popielniki umożliwiające również opał węglem).

Celem prac konserwatorskich opisywanego zespołu pieców jest ich przygotowanie do powtórnego postawienia na pierwszym piętrze nowego pałacu biskupiego we Fromborku.. W trakcie prac demontażowych kafle zostaną ponumerowane w celu ponownego umieszczenia ich na pierwotnych miejscach w ścianach pieca. Nie wyklucza się jednak jednostkowych decyzji o zamiana miejsc położenie poszczególnych kafli biorąc pod uwagę względy estetyczne i konstrukcyjne. Kafle rekonstruowane w całości zostaną wykonane techniką ceramiczną.

PROGRAM PRAC

1. Dokumentacja opisowa i fotograficzna stanu zachowania zbioru przed konserwacją, prac w trakcie konserwacji oraz stanu po konserwacji przekazana w formie wydruku komputerowego tekstu i zdjęć w kolorze oraz w wersji elektronicznej.
2. Dokumentacja fotograficzna i rysunkowa prowadzona w trakcie demontażu.
3. Rozbiórka pieca tradycyjną metodą zduńską.
4. Wykonanie prób na usuwanie nawarstwień.
5. Oczyszczenie powierzchni parą wodną pod ciśnieniem przy użyciu szczotek z włosiem syntetycznym oraz skalpeli (niezależnie od wyników prób usuwanie innych nawarstwień).
6. Sklejenie pękniętych elementów ceramicznych przy użyciu kleju epoksydowego Akepox 5010 firmy Akemi lub kleju do ceramiki o odporności na wysoką temperaturę.
7. Uzupełnienie ubytków czerepu kitem mineralnym Restauriermörtel firmy Remmers.
8. W przypadku znacznych ubytków formy wykonanie konstrukcji wzmacniającej kity z drutu nierdzewnego ze stali kwasoodpornej.
9. Wykonanie uzupełnień drobnych ubytków czerepu w partiach szkliwionych na bazie masy mineralnej Multispachtel firmy Remmers.
10. Imitacyjne uzupełnianie ubytków warstwy szkliwa żywicą epoksydową Templum Epo Top (firma C.T.).
11. Wykonanie niezbędnych kopii poszczególnych zniszczonych kafli metodą ceramiczną.
12. Postawienie ponowne pieców metodą zduńską przez dyplomowanego mistrza zduńskiego pod nadzorem konserwatorskim.
13. Wykonanie spoin między kafłami metodą zduńską.
14. Opracowanie dokumentacji pisemnej i fotograficznej przebiegu całości prac.

W przypadku pieca kaflowego znajdującego się w salonie narożnym zaleca się postawienie go po zakończeniu prac konserwatorskich w sąsiadującym pomieszczeniu biblioteki. Pokój narożny został po II wojnie światowej poddany przebudowie w wyniku której powstała między innymi łazienka. Obecnie piec kaflowy jest częściowo wmurowany w jej ścianę, co nie pozwala na jego prawidłową ekspozycję oraz pełne uczytelnienie bryły. W pomieszczeniu biblioteki znajduje się natomiast miejsce na podłodze w narożniku pn.-wsch. wskazujące na pierwotną obecność pieca kaflowego. Przeniesienie pieca z pokoju narożnego do biblioteki umożliwi jego prawidłową ekspozycję.

MOJECKI- KONSERWACJA ZABYTKÓW
MICHAŁ MOJECKI
ul. Biesak 204, 25-046 Kielce
NIP: 959-148-25-37, Regon: 260506838
tel. 513 147 676
e-mail: mojeckikonserwacja@gmail.com

